



Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Departament Działan Delegowanych

*Przebieganie
00-1114
04.0*



Wg rozdzielnika

Nasz znak
DDD-WL.611.13.2017.AKK

Sprawa: postępowanie w zakresie dobrowolnych zwrotów wyprzedzającego finansowania/zaliczki w ramach PROW na lata 2014-2020.

W związku z pojawiającymi się pytaniami w zakresie możliwości i trybu dokonywania przez beneficjentów dobrowolnych zwrotów wyprzedzającego finansowania/ zaliczki w ramach PROW na lata 2014-2020, poniżej przedstawiam wyjaśnienia w oparciu o przekazaną opinię służb prawnych ARiMR.

Opis sprawy przedstawiony przez SW:

Beneficjent otrzymał wyprzedzające finansowanie/ zaliczkę na wydodrębiony rachunek bankowy, przeznaczony wyłącznie do obsługi wyprzedzającego finansowania/ zaliczki, zgodnie z umową o przyznaniu pomocy. Jednakże, zgodnie z postanowieniami § 12 ust. 2 umowy, beneficjent wnioskuje o rozwiązanie umowy o przyznaniu pomocy i jednocześnie wyraża chęć zwrotu otrzymanych środków, które nie zostały wykorzystane nienależnie jak również nie zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem oraz nadmiernie. W świetle powyższego, zwrot środków wyprzedzającego finansowania/ zaliczki winien zostać dokonany dobrowolnie z wyłączeniem naliczenia odsetek.

Stanowisko ARiMR:

W sprawie zwrotu środków przeznaczonych na wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowalnych ponoszonych w ramach działania Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy Leader objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, obowiązują przepisy ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej (Dz. U. 2015 poz. 1130), zwanej dalej ustawą o finansowaniu WPR tj.:

„Art. 18. 1. Beneficjenci PROW 2014-2020, realizujący operacje w ramach działania wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER objętego PROW 2014-2020, mogą otrzymać z agencji płatniczej realizującej płatności z EFRROW środki przeznaczone na wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowalnych ponoszonych na realizację tych operacji.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, są wypłacane beneficjentom, o których mowa w ust. 1:

1) jeżeli pomoc nie jest wypłacana w formie, o której mowa w art. 67 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013;

2) jeżeli beneficjent wnioskował o ich wypłatę we wniosku o przyznanie pomocy, o którym mowa w art. 22 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów

Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 349), zwanej dalej "ustawą PROW 2014-2020":

3) na podstawie umowy o przyznaniu pomocy, która oprócz elementów określonych w art. 36 ust. 1 ustawy PROW 2014-2020 zawiera określenie warunków wypłaty i zasad rozliczania tych środków;

4) we wnioskowanej wysokości, nie wyższej jednak od wysokości udziału krajowych środków publicznych pochodzących z budżetu państwa przeznaczonych na współfinansowanie kosztów realizowanych z EFRR/OW.

Art. 19. 1. Środki, o których mowa w art. 18 ust. 1:

1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem,

2) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości

- podlegają zwrotowi przez beneficjenta wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do ich zwrotu".

Natomiast, na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy o finansowaniu WPR beneficjenci objęci Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 mogą otrzymać zaliczkę m.in. na realizację działania *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy Leader*.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 zaliczka:

1) wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem,

2) pobrana nienależnie lub w nadmiernej wysokości

- podlega zwrotowi przez beneficjenta wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania zaliczki, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do jej zwrotu.

2. Zwrotowi, o którym mowa w ust. 1, podlega odpowiednio ta część zaliczki, która została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem albo pobrana nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

Konsekwencją powyższego, w przypadku gdy środki otrzymane z tytułu wyprzedzającego finansowania/ zaliczki zostaną wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem bądź pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości, beneficjent ma obowiązek zwrotu tych środków wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do ich zwrotu.

W przedstawionym przypadku, beneficjent po otrzymaniu wyprzedzającego finansowania/ zaliczki na wyodrębniony rachunek bankowy, nie dokonywał żadnych płatności z tego rachunku i jednocześnie zmierza do rozwiązania umowy o przyznaniu pomocy przed złożeniem wniosku o płatność. Postanowienia umowne (np. § 3 ust. 9 aktualnie obowiązującego formularza umowy o przyznaniu pomocy na operacje w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020, z wyłączeniem projektów grantowych oraz operacji w zakresie podejmowania działalności gospodarczej) przewidują, że w przypadku gdy beneficjentowi wypłacono zaliczkę/wyprzedzające finansowanie, beneficjent zobowiązuje się do jej/jego wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem, przez co należy rozumieć wykonanie zakresu rzeczowego operacji zgodnie z umową, co będzie weryfikowane na podstawie transakcji przeprowadzonych z wyodrębnionego rachunku bankowego. Rozwiązanie umowy o przyznaniu pomocy przed złożeniem wniosku o płatność zasadniczo będzie się wiązało z niewykonaniem zakresu rzeczowego operacji zgodnie z umową, co z kolei może prowadzić do wniosku, że wyprzedzające finansowanie/zaliczka było przez beneficjenta do momentu rozwiązania umowy wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem, nawet pomimo niedokonywania żadnych transakcji z wyodrębnionego rachunku bankowego. W takim przypadku beneficjent musiałby zatem zwrócić wyprzedzające finansowanie/zaliczkę wraz z należnymi odsetkami liczonymi od dnia przekazania środków.

Z drugiej jednak strony, zdaniem służb prawnych ARiMR, nie byłoby wykluczone przyjęcie korzystniejszej dla beneficjentów interpretacji, a sprowadzającej się do uznania, że jeżeli beneficjent nie wydatkował jeszcze żadnych sum z wyodrębnionego rachunku bankowego przeznaczonego do obsługi wyprzedzającego finansowania/zaliczki, z wykorzystaniem

wyprzedzającego finansowania/zaliczki niezgodnie z przeznaczeniem mieliśmy do czynienia dopiero wtedy, gdy w terminie określonym w umowie o przyznaniu pomocy nie zostanie złożony wniosek o płatność rozliczający pobraną zaliczkę lub wyprzedzające finansowanie.

Jednocześnie, w tym przypadku nie doszło do wykorzystania wyprzedzającego finansowania/zaliczki niezgodnie z przeznaczeniem, jak również nie można tracić z pola widzenia faktu, iż zawniostowanie przez beneficjenta o rozwiązanie umowy o przyznaniu pomocy nieuchronnie prowadzi do zakończenia (wygaśnięcia) stosunku prawnego pomiędzy beneficjentem a podmiotem wdrażającym. W tym względzie postanowienia umowne (np. § 12 ust. 2 aktualnie obowiązującego formularza umowy o przyznaniu pomocy na operacje w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW na lata 2014-2020, z wyłączeniem projektów grantowych oraz operacji w zakresie podejmowania działalności gospodarczej) przyznają beneficjentowi prawo do zrezygnowania z realizacji operacji na podstawie pisemnego wniosku o rozwiązanie umowy.

Istotną konsekwencją rozwiązania umowy o przyznaniu pomocy będzie sytuacja, w której przestanie istnieć podstawa do przekazania beneficjentowi środków z tytułu wyprzedzającego finansowania lub zaliczki. Zgodnie bowiem z przepisami ustawy o finansowaniu WPR, zarówno wyprzedzające finansowanie, jak i zaliczka, są wypłacane na podstawie umowy o przyznaniu pomocy. W rezultacie z chwilą rozwiązania umowy przyznającej pomoc znajdujące się nadal w posiadaniu beneficjenta wyprzedzające finansowanie/zaliczka staną się środkami pobranymi nienależnie, a więc podlegającymi zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków aż do dnia ich zwrotu.

W powyższym kontekście rozważenia wymaga kwestia skutków prawnych złożenia przez beneficjenta wniosku o rozwiązanie umowy o przyznaniu pomocy. Zgodnie z art. 61 § 1 kodeksu cywilnego, regulującym ogólne zasady składania oświadczeń woli, oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Mając to na uwadze, należy odwołać się do zapisów obowiązującej książki procedur „Zmiana i wypowiedzenie/rozwiązanie umowy w ramach działań objętych PROW 2014-2020, obsługiwanych przez podmioty wdrażające/ARiMR” (KP-611-358-ARiMR/2/z). W książce tej określono, że w przypadku rozwiązania umowy na wniosek beneficjenta za datę rozwiązania umowy należy przyjąć datę wpływu do podmiotu wdrażającego/ARiMR wniosku o rozwiązanie umowy, w którym beneficjent złożył oświadczenie woli w tym zakresie.

W konsekwencji, w razie gdy złożony przez beneficjenta wniosek o rozwiązanie umowy o przyznaniu pomocy w sposób jednoznaczny będzie wskazywał, iż wolą beneficjenta jest rozwiązanie zawartej umowy, należałoby w zasadzie uznać, że do rozwiązania umowy dojdzie już w momencie wpływu do podmiotu wdrażającego/ARiMR wniosku o rozwiązanie umowy. W takiej sytuacji wypłacone wyprzedzające finansowanie/zaliczka staną się zatem środkami pobranymi nienależnie, **które nie będą mogły być zwrócone bez naliczenia należnych odsetek.**

Biorąc pod uwagę powyższe, wzgląd na słuszny interes beneficjenta nakazuje rozważyć umożliwienie beneficjentowi dobrowolnego zwrotu wyprzedzającego finansowania/zaliczki, zanim umowa o przyznaniu pomocy zostanie rozwiązana, a więc jeszcze przed wystąpieniem przez beneficjenta z wnioskiem o rozwiązanie tej umowy. W takiej sytuacji, skoro zwracane środki byłyby wciąż środkami należnymi, brak byłoby podstaw do wymagania zapłaty odsetek od zwracanej kwoty.



Rozdzielnik do pisma znak: DDD-WL.611.13.2017.AKK z dnia 06.06.2017 r.

1. **Pan Paweł Czyszczon**
Dyrektor Wydziału Obszarów Wiejskich
Urząd marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
2. **Pani Elżbieta Siemiątkowska**
Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
3. **Pan Edmund Bożeński**
Dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
4. **Pan Józef Gienza**
Dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego
5. **Pani Maria Kaczorowska**
Dyrektor Departamentu Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski w Łodzi
6. **Pan Hubert Guz**
Dyrektor Departamentu Funduszy Europejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
7. **Pan Radosław Rybicki**
Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego
8. **Pan Tomasz Karaczyn**
Dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
9. **Pani Magdalena Sobina**
Dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
10. **Pani Elżbieta Filipowicz**
Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
11. **Pani Justyna Durzyńska**
Dyrektor Departamentu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
12. **Pan Jerzy Motłoch**
Dyrektor Wydziału Terenów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
13. **Pan Krzysztof Domagała**
Dyrektor Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego
14. **Pan Jarosław Sarnowski**
Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa
Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego
15. **Pani Izabela Mroczek**
Dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
16. **Pan Artur Przybylski**
p.o. Dyrektora Wydziału Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

Do wiadomości:

Pani Anna Gut Dyrektor DZN ARiMR